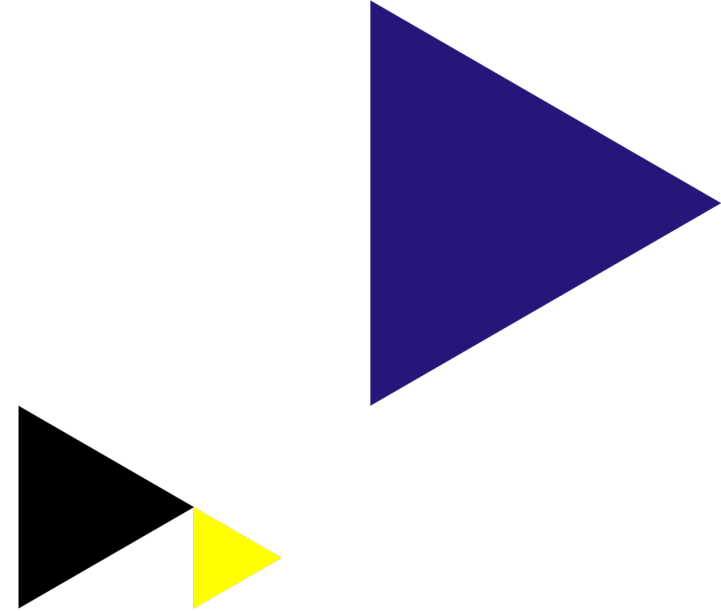

Leren over sociaal en duurzaam ondernemen op school: wat werkt?

Voorlopige resultaten monitor Fawaka

Maarten Hogenstijn en Claudia Cuypers
Global Entrepreneurship Week Research Day

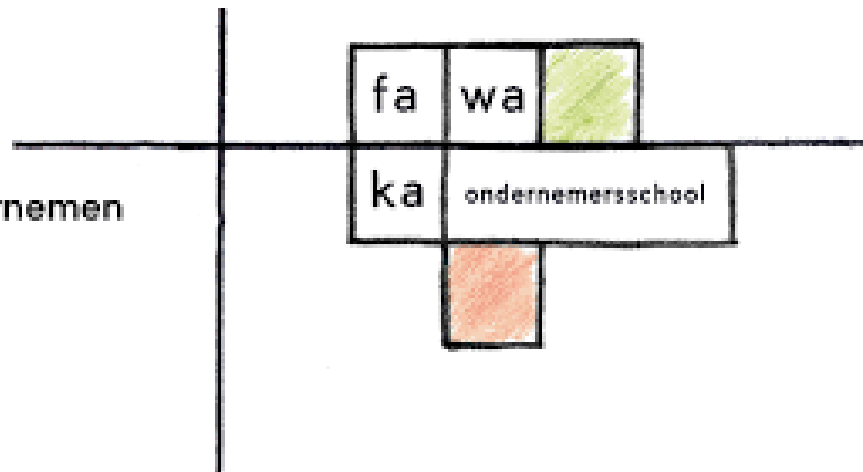
11-11-2021

Partners

duurzaam ondernemen
voor kinderen

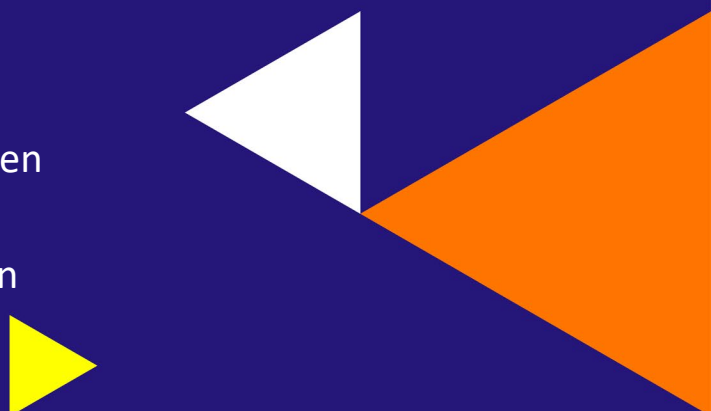

Basics onderzoek

Achtergrond: weinig bestaand onderzoek naar effecten ondernemerschapsonderwijs voor kinderen, met name:

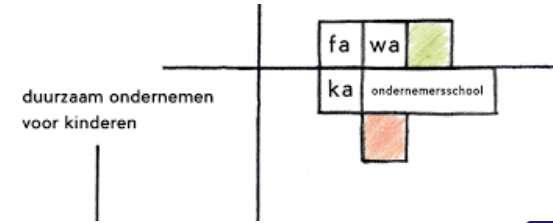
- onder kinderen zelf
- m.b.t. duurzaam en sociaal ondernemen

Doel: inzichtelijk maken of deelname aan de modules van Fawaka bijdraagt aan de ontwikkeling van positieve(re) attitudes ten aanzien van, en (betere) vaardigheden voor sociaal ondernemerschap bij kinderen en of zij (daardoor) sociaal ondernemerschap zien als een toekomstig loopbaanperspectief

Programma Fawaka

- Lessenserie rond duurzaam en sociaal ondernemen
- 6 x 2 uur, gegeven door Fawaka docent
- Voor groep 6-7-8
- Kinderen starten 'eigen bedrijf'
- Afsluiting met certificaat
- Twee varianten: Choco en Upcycle

Elementen in het onderzoek

Ontwikkeling rond:

1. Kennis
2. Attitude
3. Vaardigheden
4. Intentie

5. Evaluatie

Inspiratie vanuit Self-Determination Theory en Theory of Planned Behaviour; plus Theory of change Fawaka

Methoden dataverzameling

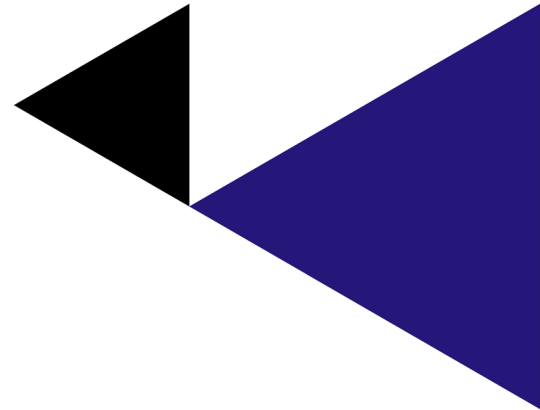
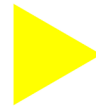
T0 en T1 enquête onder (alle) kinderen

Korte groepsgesprekken met geselecteerde kinderen

Korte telefonische interviews ouders

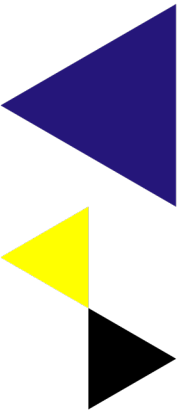
Info van Fawaka zelf (oa lesplan)

Fieldnotes

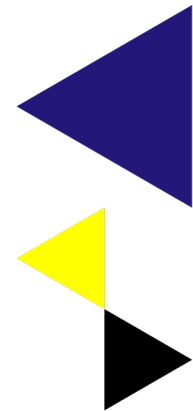
Vorbereiding en dataverzameling

- Ethische commissie HvA
- Van 19 klassen complete data (nog 2 klassen bezig)
- Data van 408 kinderen; 301 sets gekoppelde data
- Informed consent formulieren van 134 kinderen
- 14 groepsgesprekken
- 32 ouderinterviews

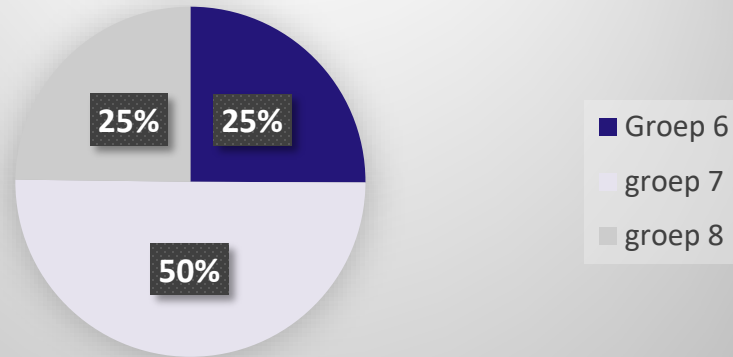
Beperkingen

- *Mening* kinderen staat centraal
- *Sociale wenselijkheid* speelt een rol bij antwoorden
- *Bias* - Relatief weinig toestemming groeps gesprek / ouderinterviews
- *Beperkt* aantal vragen - Lengte en begrijpelijkheid vragenlijst
- *Missende* data - Verschil papier / online
- *Koppeling* data T0-T1 soms lastig
- *Nog niet volledig* – analyse is nog niet klaar

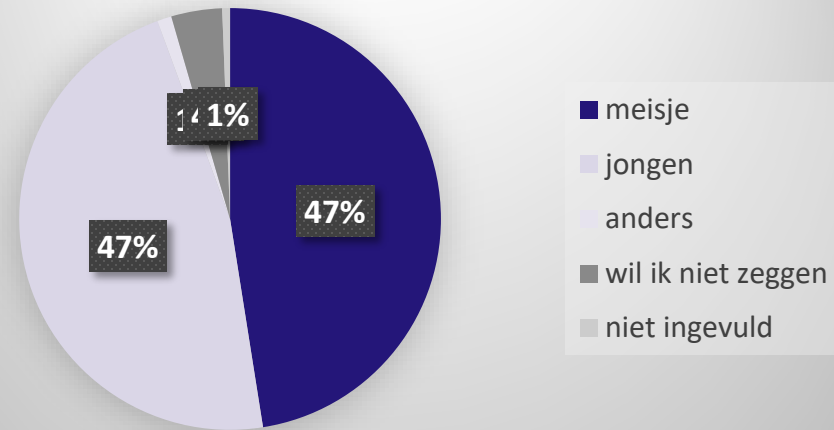

Basisdata

Deelnemende kinderen per groep

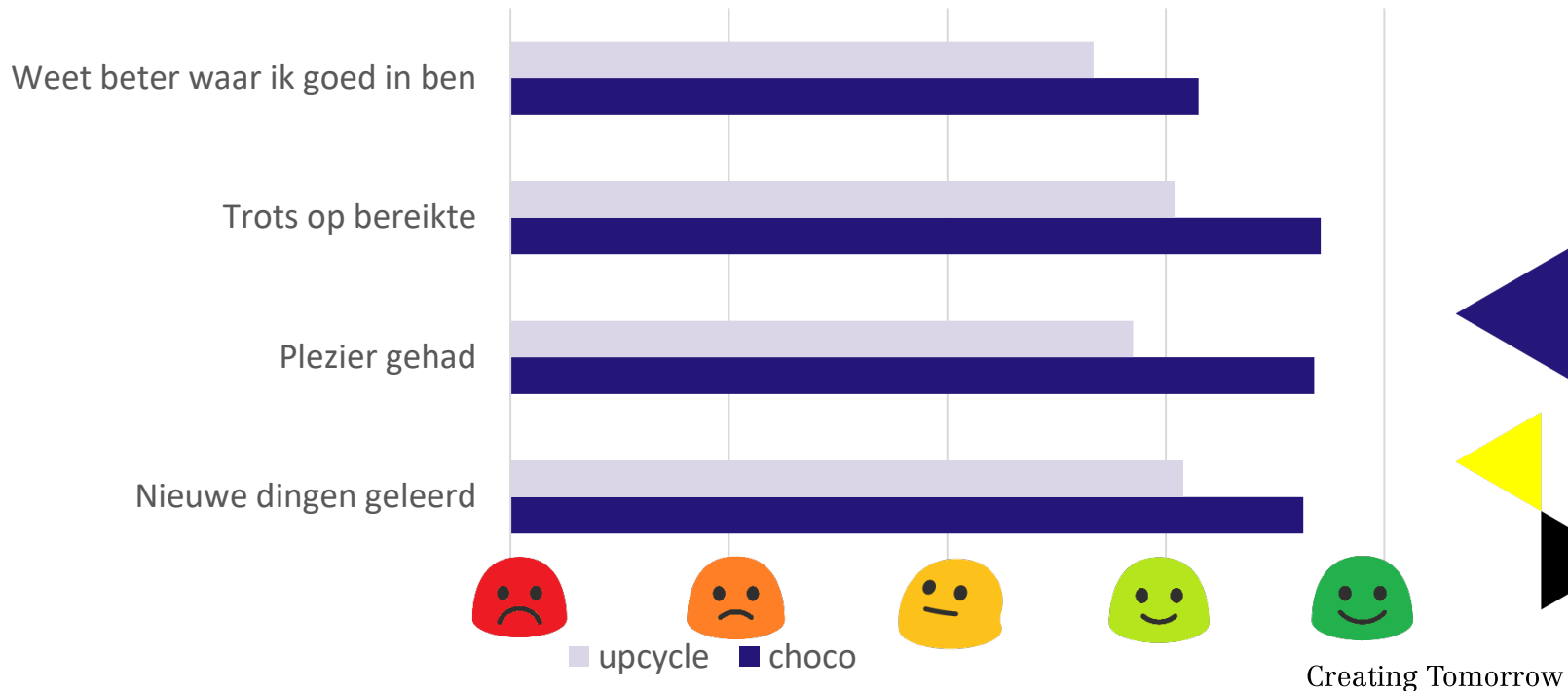
Ik ben een...

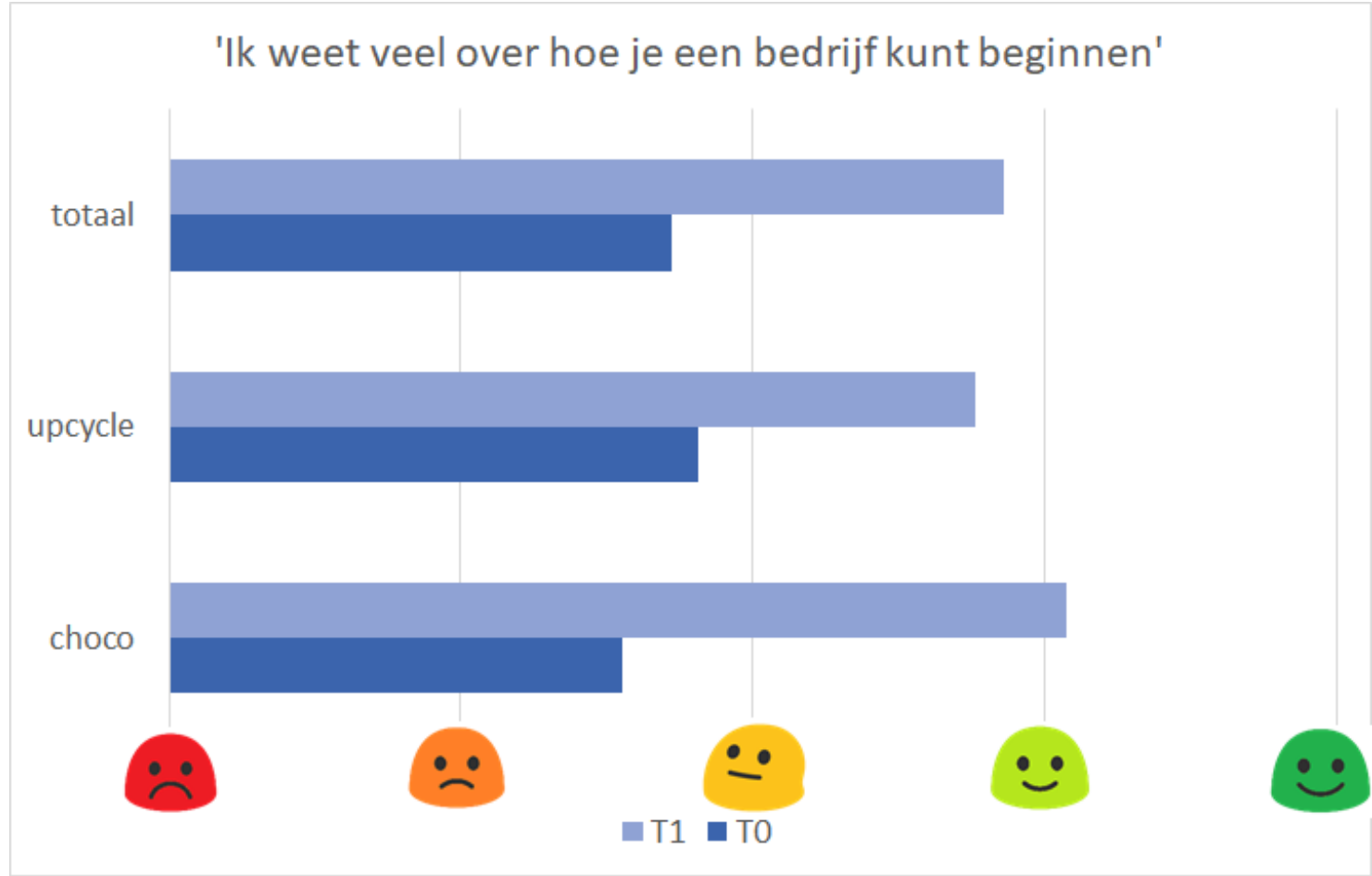
Evaluatie

programma	Ik zit in groep	Mean	N
choco	Groep 6	9,48	27
	groep 7	9,04	55
	Total	9,18	82
upcycle	Groep 6	7,86	51
	groep 7	7,42	93
	groep 8	8,06	67
	Total	7,73	211
Total	Groep 6	8,42	78
	groep 7	8,02	148
	groep 8	8,06	67
	Total	8,14	293

Waardering naar programma

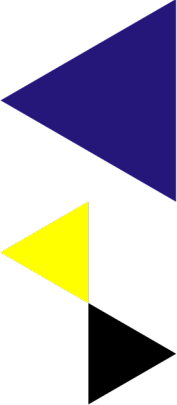
Ontwik- keling kennis

Ontwikkeling attitude

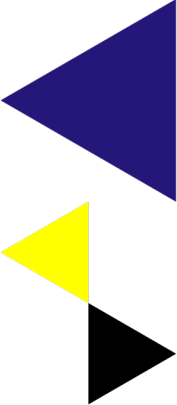
- Kleine toename, geen écht grote verschillen
- Voorbeeld: stelling 'Ik vind het belangrijk om goed voor de natuur te zorgen', stijging 0,13 punt.
- Maar: scores waren vaak al hoog

- Bij stelling 'Ik denk dat bedrijven kunnen helpen bij het oplossen van grote problemen in de wereld' gemiddeld stijging 0,37 punt

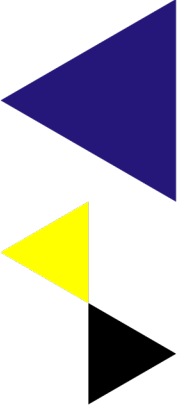
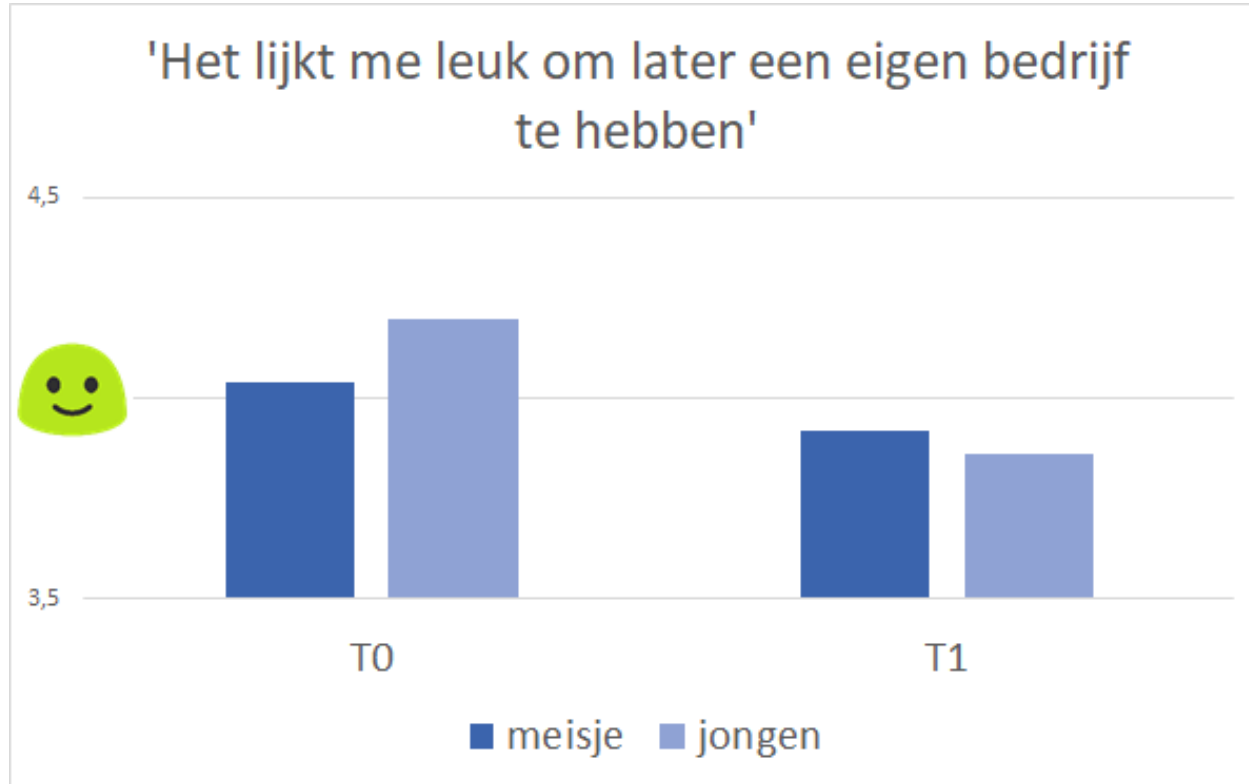

Ontwikkeling vaardigheden

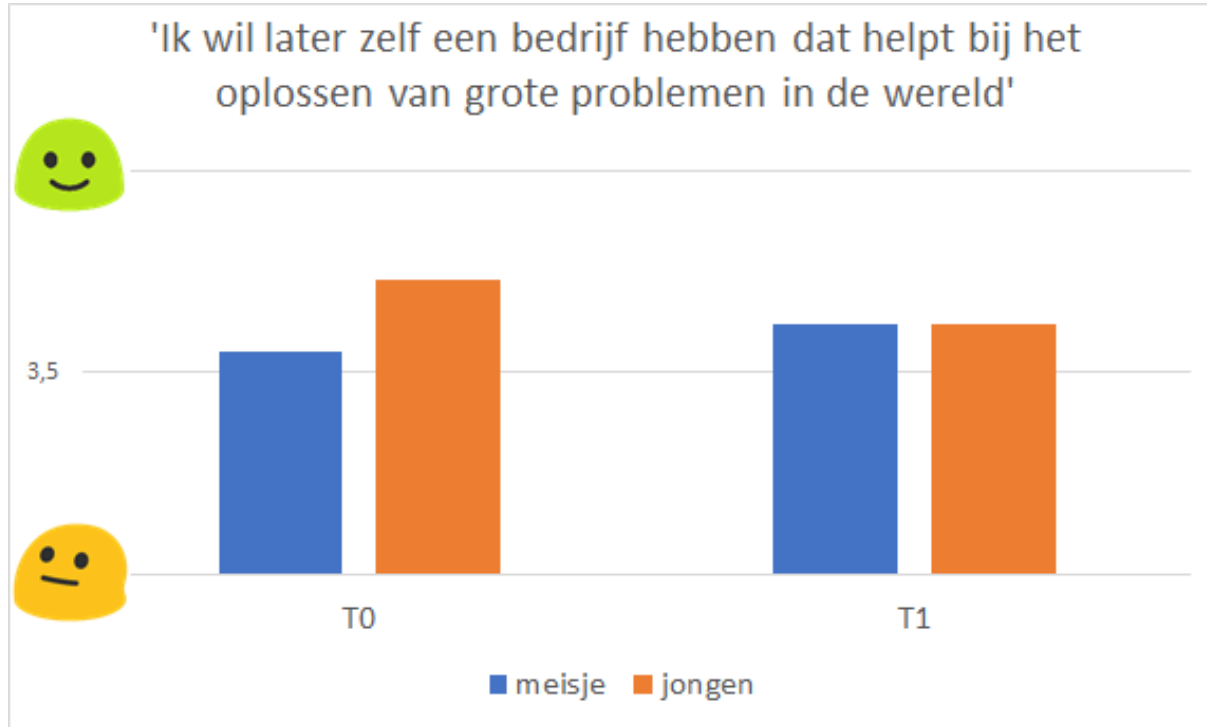
- Kleine toename, soms interessante verschillen deelgroepen
- Voorbeeld: stelling 'Ik heb er vertrouwen in dat alles gaat lukken', stijging bij meisjes – jongens schatten dit al hoog in en blijven gelijk.
- Grootste stijging bij stelling 'Ik kan mijn ideeën goed presenteren'

Ontwikkeling intenties

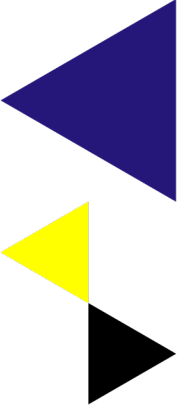
Ontwikkeling intenties

Betrekken thuis

Thuis vertellen:

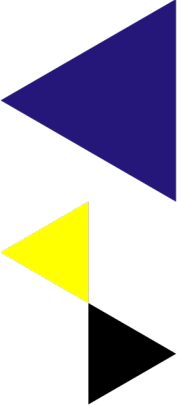
- Meisjes (82%) deden dat vaker dan jongens (72%)
- Choco deelnemers (94%) meer dan Upcycle deelnemers (67%).
- Grote verschillen per school (57%-100%)
- Degenen die wél thuis vertelden gaven de Fawaka lessen gemiddeld een 8,7; degenen die dat niet deden gemiddeld een 6,8.

Open vraag

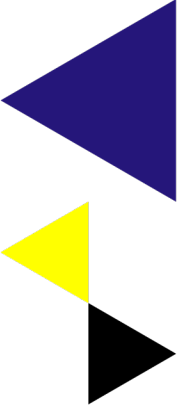
‘Noem één ding dat je hebt geleerd’. Daarbij worden de volgende topics veel genoemd:

- proces maken chocolade, cacao; dan wel recyclen / upcyclen (veel kinderen)
- duurzaamheid en milieu
- eerlijke handel / keurmerken
- bedrijf oprichten / omgaan met geld

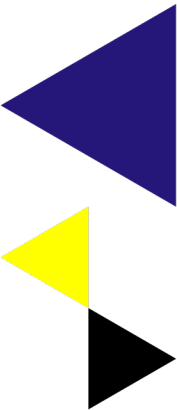
Open vraag (2)

- ‘Er moet vaker gevraagd worden naar de mening van kinderen. Deze projecten zijn erg leuk en moeten vaker gedaan worden.’
- ‘Ik wil geen bedrijf hebben omdat ik een astronaut ga worden en dan ga ik naar de ruimte dus dan ben ik niet op aarde’
- ‘Ik vind het niet belangrijk hoeveel ik verdien. Ik vind het belangrijk of ik blij en gelukkig ben’
- ‘Ik vond het leuk, vooral omdat je lekker eigenwijs en vrij mocht zijn daarnaast voelde ik me wat ouder dan dat ik ben’
- ‘Ik vond het geweldig. Ik wil nog meer leren over chocola’
- ‘Ik heb hier echt veel van geleerd en zal ook veel zuiniger op de natuur zijn vanaf nu’
- ‘Dat ze meer lessen moeten geven want het is belangrijk’

Conclusie

- Het programma wordt hoog gewaardeerd en brengt kinderen plezier en trots
- De variant rond een wat concreter onderwerp (chocola) lijkt iets beter aan te slaan
- Kinderen krijgen een realistischer beeld over ondernemerschap
- Het programma lijkt verschillen tussen jongens en meisjes m.b.t. ondernemerschap te helpen verkleinen

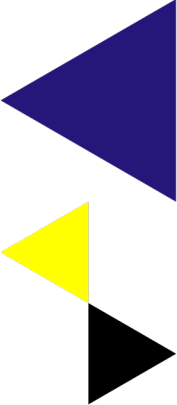
Discussie

Onderzoek:

Deze data hebben veel beperkingen. Hoe zou je de effecten van ondernemerschapsonderwijs bij kinderen in de toekomst nog beter kunnen meten?

Onderwijs:

De wens bestaat om doorlopende leerlijnen rond sociaal en duurzaam ondernemen vorm te geven; van basisonderwijs via voortgezet onderwijs tot mbo of hoger onderwijs. Hoe ziet een ideale doorlopende leerlijn rond sociaal en duurzaam ondernemen eruit? En met welke elementen zou je specifiek moeten beginnen op de basisschool?

Vragen?

Graag nog niet uit citeren (voorlopige resultaten). Eindrapportage volgt!

Nog vragen? m.hogenstijn@hva.nl.

